

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 24ης Ιουνίου 2019*

«Παράβαση κράτους μέλους – Άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ – Κράτος δικαίου – Αποτελεσματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης – Αρχές της ισοβιότητας και της ανεξαρτησίας των δικαστών – Μείωση του ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Εφαρμογή στην περίπτωση των ενεργεία δικαστών – Δυνατότητα να εξακολουθήσουν να ασκούν δικαστικά καθήκοντα πέραν της ηλικίας αυτής υπό την προϋπόθεση της χορηγήσεως αδείας με απόφαση που λαμβάνει κατά διακριτική ευχέρεια ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας»

Στην υπόθεση C-619/18,

με αντικείμενο προσφυγή λόγω παραβάσεως δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, η οποία ασκήθηκε στις 2 Οκτωβρίου 2018,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την K. Banks, καθώς και από τους H. Krämer και S. L. Kaléda,

προσφεύγουσα,

κατά

Δημοκρατίας της Πολωνίας, εκπροσωπούμενης από τον B. Majczyna, καθώς και από τις K. Majcher και S. Zytek,

καθής,

υποστηριζομένης από την

Ουγγαρία, εκπροσωπούμενη από τον M. Z. Fehér,

παρεμβαίνουσα,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, Αντιπρόεδρο, A. Prechal (εισηγήτρια), M. Βηλαρά και E. Regan, προέδρους τμήματος, E. Juhász, M. Pešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen, D. Šváby, C. Vajda, P. G. Xuereb, N. Piçarra, L. S. Rossi και I. Jarukaitis, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: E. Tanchev

γραμματέας: M. Aleksejev, προϊστάμενος μονάδας,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 12ης Φεβρουαρίου 2019,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 11ης Απριλίου 2019,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με το δικόγραφο της προσφυγής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας, μειώνοντας το όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία) και εφαρμόζοντας το μέτρο αυτό στους εν ενεργεία δικαστές που έχουν διορισθεί στο εν λόγω δικαστήριο πριν από τις 3 Απριλίου 2018, αφενός, και παρέχοντας στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας τη διακριτική ευχέρεια να παρατείνει την ενεργό δικαστική υπηρεσία των δικαστών του δικαστηρίου αυτού πέραν του νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως, αφετέρου, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτη).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η Συνθήκη ΕΕ

- 2 Το άρθρο 2 ΣΕΕ έχει ως εξής:

«Η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη εντός κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών.»

- 3 Το άρθρο 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ ορίζει τα ακόλουθα:

«Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνει το Δικαστήριο, το Γενικό Δικαστήριο και ειδικευμένα δικαστήρια. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών.

Τα κράτη μέλη προβλέπουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται η πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης.»

Ο Χάρτης

- 4 Ο τίτλος VI του Χάρτη, που επιγράφεται «Δικαιοσύνη», περιλαμβάνει το άρθρο 47 το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου» και ορίζει τα εξής:

«Κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να δικασθεί η υπόθεσή του δίκαια, δημόσια και εντός εύλογης προθεσμίας, από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως.
[...]

[...]

- 5 Το άρθρο 51 του Χάρτη προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Οι διατάξεις του παρόντος Χάρτη απευθύνονται στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, τηρουμένης της αρχής της επικουρικότητας, καθώς και στα κράτη μέλη, μόνον όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης. Κατά συνέπεια, οι ανωτέρω σέβονται τα δικαιώματα, τηρούν τις αρχές και προάγουν την εφαρμογή τους, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους και εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, όπως της απονέμονται από τις Συνθήκες.

2. Ο παρών Χάρτης δεν διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης πέραν των αρμοδιοτήτων της Ένωσης και δεν θεσπίζει νέες αρμοδιότητες και καθήκοντα για την Ένωση, ούτε τροποποιεί τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα όπως ορίζονται στις Συνθήκες.»

Το πολωνικό δίκαιο

Το Σύνταγμα

- 6 Το άρθρο 183, παράγραφος 3, του πολωνικού Συντάγματος ορίζει ότι ο πρώτος πρόεδρος του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) διορίζεται για εξαετή θητεία.

- 7 Κατά το άρθρο 186, παράγραφος 1, του Συντάγματος:

«Το Krajowa Rada Sądownictwa [Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο] αποτελεί τον θεματοφύλακα της ανεξαρτησίας των δικαστηρίων και των δικαστών.»

- 8 Το άρθρο 187 του Συντάγματος ορίζει τα εξής:

«1. Το Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο αποτελείται:

- 1) από τον πρώτο πρόεδρο του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], τον Υπουργό Δικαιοσύνης, τον πρόεδρο του [Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου)] και ένα μέλος που ορίζει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας,
- 2) από δεκαπέντε μέλη τα οποία επιλέγονται μεταξύ των δικαστών του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], των τακτικών δικαστηρίων, των διοικητικών δικαστηρίων και των στρατοδικείων,
- 3) από τέσσερα μέλη τα οποία εκλέγει [η Sejm (Δίαιτα)] μεταξύ των βουλευτών και από δύο μέλη τα οποία εκλέγει η Γερουσία μεταξύ των γερουσιαστών.

[...]

3. Η θητεία των εκλεγμένων μελών του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου είναι τετραετής.

4. Το καθεστώς, ο τομέας δραστηριότητας και ο τρόπος λειτουργίας του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου, καθώς και ο τρόπος εκλογής των μελών του, ορίζονται από τον νόμο.»

Ο νέος νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου

- 9 Το άρθρο 30, παράγραφος 1, του *ustawa o Sądzie Najwyższym* (νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), της 23ης Νοεμβρίου 2002 (Dz. U. του 2002, θέση 240), καθόριζε το όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του *Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου) στα 70 έτη. Βάσει της διατάξεως αυτής, οι δικαστές του δικαστηρίου αυτού είχαν επίσης τη δυνατότητα, το αργότερο έξι μήνες πριν από τη συμπλήρωση της ηλικίας των 70 ετών, να καταθέσουν δήλωση στον πρώτο πρόεδρο του εν λόγω δικαστηρίου, με την οποία να του γνωστοποιούν την επιθυμία τους να συνεχίσουν να ασκούν τα καθήκοντά τους, προσκομίζοντας πιστοποιητικό περί του ότι η κατάσταση της υγείας τους καθιστά δυνατή την άσκηση δικαστικών καθηκόντων, οπότε μπορούσαν αυτοδικαίως να ασκούν τα καθήκοντά τους μέχρι τη συμπλήρωση του εβδομηκοστού δευτέρου έτους της ηλικίας τους.
- 10 Στις 20 Δεκεμβρίου 2017 ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας υπέγραψε τον *ustawa o Sądzie Najwyższym* (νόμο περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), της 8ης Δεκεμβρίου 2017 (Dz. U. του 2018, θέση 5, στο εξής: νέος νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 3 Απριλίου 2018. Ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε πλειστάκις, μεταξύ άλλων με τον *ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw* (νόμο περί τροποποίησης του νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων, του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ορισμένων άλλων νόμων), της 10ης Μαΐου 2018 (Dz. U. του 2018, θέση 1045, στο εξής: νόμος περί τροποποίησης της 10ης Μαΐου 2018).
- 11 Κατά το άρθρο 37 του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου:

«1. Οι δικαστές του [*Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] συνταξιοδοτούνται με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 65 ετών, εκτός εάν καταθέσουν, δώδεκα μήνες το νωρίτερο και έξι μήνες το αργότερο πριν από τη συμπλήρωση της ηλικίας [των 65 ετών], δήλωση με την οποία γνωστοποιούν τη βούλησή τους να συνεχίσουν να ασκούν τα καθήκοντά τους και πιστοποιητικό, σύμφωνα με τους όρους που ισχύουν για τους υποψηφίους του δικαστικού σώματος, εκ του οποίου να προκύπτει ότι η κατάσταση της υγείας τους επιτρέπει να ασκούν τα δικαστικά καθήκοντα και εφόσον ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας δώσει τη συγκατάθεσή του για την παραμονή τους στη θέση δικαστή του [*Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου)].

1 bis. Πριν δώσει τη συγκατάθεσή του για την παραμονή των ενδιαφερομένων στη θέση δικαστή του *Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου), ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας ζητεί γνωμοδότηση από το Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο. Το εν λόγω όργανο υποβάλλει τη γνωμοδότησή του στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Πολωνίας εντός 30 ημερών από την υποβολή της αιτήσεως του για γνωμοδότηση. Εάν η γνωμοδότηση δεν κοινοποιηθεί εντός της αναφερομένης στη δεύτερη περίοδο προθεσμίας, θεωρείται ότι το Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο γνωμοδότησε θετικά.

1 ter. Το Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο, για τη μνημονευόμενη στην παράγραφο 1 bis γνωμοδότηση, λαμβάνει υπόψη τη σημασία [της παραμονής του δικαστή στην υπηρεσία] όσον αφορά την απονομή της δικαιοσύνης ή τα σημαντικά κοινωνικά συμφέροντα, ιδίως δε την ορθολογική κατανομή των μελών του [*Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] ή τις ανάγκες των διαφόρων τμημάτων του [*Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] λόγω φόρτου εργασίας.

2. Η δήλωση και το πιστοποιητικό που μνημονεύονται στην παράγραφο 1 απευθύνονται στον πρώτο πρόεδρο του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], ο οποίος τα διαβιβάζει πάραυτα, μαζί με τη γνώμη του, στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Πολωνίας. Ο πρώτος πρόεδρος του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] κοινοποιεί τη δική του δήλωση και το πιστοποιητικό στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Πολωνίας, μαζί με τη γνώμη της ολομέλειας του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)].

3. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας παρέχει τη συγκατάθεσή του για την παραμονή δικαστή του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] στα καθήκοντά του εντός 3 μηνών από τη λήψη της αναφερομένης στο άρθρο 1 bis γνωμοδοτήσεως του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου ή τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της εν λόγω γνωμοδοτήσεως. Σε περίπτωση που δεν χορηγηθεί η άδεια εντός της μνημονευόμενης στην πρώτη περίοδο προθεσμίας, ο δικαστής θεωρείται ότι συνταξιοδοτήθηκε από την ημέρα που συμπλήρωσε την ηλικία των 65 ετών. Σε περίπτωση που δικαστής του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] συμπληρώσει την αναφερομένη στην παράγραφο 1 ηλικία πριν την ολοκλήρωση της διαδικασίας παρατάσεως της θητείας του, αυτός εξακολουθεί να ασκεί τα καθήκοντά του μέχρι την περάτωση της εν λόγω διαδικασίας.

4. Η μνημονευόμενη στην παράγραφο 1 άδεια χορηγείται για θητεία τριετούς διάρκειας, άπαξ ανανεώσιμη. Οι διατάξεις της παραγράφου 3 έχουν εφαρμογή κατ' αναλογία. [...]

12 Το άρθρο 39 του νόμου αυτού ορίζει τα εξής:

«Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας επιβεβαιώνει την ημερομηνία αποχωρήσεως ή συνταξιοδοτήσεως του δικαστή του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)].»

13 Το άρθρο 111 του εν λόγω νόμου προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Οι δικαστές του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] οι οποίοι, κατά την ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του παρόντος νόμου, έχουν συμπληρώσει την ηλικία των 65 ετών ή θα συμπληρώσουν την ηλικία αυτή εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας αυτής, συνταξιοδοτούνται από την επομένη ημέρα της λήξεως προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του παρόντος νόμου, εκτός εάν, εντός ενός μηνός από την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του παρόντος νόμου, καταθέσουν τη δήλωση και το πιστοποιητικό του άρθρου 37, παράγραφος 1, και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας δώσει τη συγκατάθεσή του για την παραμονή τους στη θέση δικαστή του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)]. Οι διατάξεις του άρθρου 37, παράγραφοι 2 έως 4, εφαρμόζονται κατ' αναλογία.

1 bis. Οι δικαστές του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] οι οποίοι θα συμπληρώσουν την ηλικία των 65 ετών κατόπιν της εκπνοής προθεσμίας τριών μηνών και πριν εκπνεύσει προθεσμία δώδεκα μηνών από την ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του παρόντος νόμου συνταξιοδοτούνται δώδεκα μήνες μετά τη θέση αυτή σε ισχύ, εκτός εάν, εντός της προθεσμίας αυτής, καταθέσουν τη δήλωση και το πιστοποιητικό που διαλαμβάνονται στο άρθρο 37, παράγραφος 1, και εφόσον ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας δώσει τη συγκατάθεσή του ώστε να εξακολουθήσουν να ασκούν καθήκοντα δικαστή του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)]. Οι διατάξεις του άρθρου 37, παράγραφοι 1 bis έως 4, εφαρμόζονται κατ' αναλογία.»

- 14 Ο νόμος περί τροποποίησης της 10ης Μαΐου 2018 περιέχει, εκτός από διατάξεις με τις οποίες τροποποιείται ο νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, και ορισμένες αυτοτελείς διατάξεις που ρυθμίζουν τη διαδικασία παρατάσεως της ενεργού υπηρεσίας των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) οι οποίοι έχουν συμπληρώσει το όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως έως και τις 3 Ιουλίου 2018. Το άρθρο 5 του εν λόγω νόμου περί τροποποίησης ορίζει τα εξής:

«Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας διαβιβάζει πάραυτα προς γνωμοδότηση στο Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο τις δηλώσεις οι οποίες διαλαμβάνονται στο άρθρο 37, παράγραφος 1, και στο άρθρο 111, παράγραφος 1, του [νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου] και τις οποίες δεν είχε εξετάσει κατά τον χρόνο θέσεως σε ισχύ του παρόντος νόμου. Το Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο γνωμοδοτεί εντός προθεσμίας ενός μηνός από την ημερομηνία κατά την οποία το είχε καλέσει να γνωμοδοτήσει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας δύναται να χορηγήσει άδεια σε δικαστή του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] προκειμένου αυτός να εξακολουθήσει να ασκεί τα καθήκοντά του εντός προθεσμίας 60 ημερών από την ημερομηνία λήψεως της γνωμοδότησεως του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου ή από την εκπνοή της προθεσμίας εντός της οποίας πρέπει να κοινοποιηθεί η γνωμοδότηση αυτή. Οι διατάξεις του άρθρου 37, παράγραφοι 2 έως 4, του [νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου], όπως τροποποιήθηκε με τον παρόντα νόμο, εφαρμόζονται κατ' αναλογία.»

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

- 15 Η Επιτροπή, εκτιμώντας ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας, θεσπίζοντας τον νέο νόμο περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, καθώς και τους συνακόλουθους νόμους περί τροποποιήσεών του, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 47 του Χάρτη, απηύθυνε προειδοποιητική επιστολή στο κράτος μέλος αυτό, στις 2 Ιουλίου 2018. Το εν λόγω κράτος μέλος απάντησε στην προειδοποιητική επιστολή αυτή με έγγραφο της 2ας Αυγούστου 2018, με το οποίο αμφισβητούσε όλες τις αιτιάσεις περί παραβάσεως του δικαίου της Ένωσης.
- 16 Στις 14 Αυγούστου 2018 η Επιτροπή απηύθυνε αιτιολογημένη γνώμη, στην οποία ενέμεινε στην άποψη ότι η μνημονευθείσα στην προηγούμενη σκέψη νομοθεσία αντέβαινε στις ως άνω διατάξεις του δικαίου της Ένωσης. Κατά συνέπεια, το θεσμικό αυτό όργανο κάλεσε τη Δημοκρατία της Πολωνίας να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς την εν λόγω αιτιολογημένη γνώμη εντός προθεσμίας ενός μηνός από την παραλαβή της. Το εν λόγω κράτος μέλος απάντησε στην αιτιολογημένη γνώμη αυτή με επιστολή της 14ης Σεπτεμβρίου 2018, με την οποία διατεινόταν ότι οι προβαλλόμενες αυτές αιτιάσεις περί παραβάσεως ήταν αβάσιμες.
- 17 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την υπό κρίση προσφυγή.

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

- 18 Με χωριστό δικόγραφο, το οποίο κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 2 Οκτωβρίου 2018, η Επιτροπή υπέβαλε αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων δυνάμει του άρθρου 279 ΣΛΕΕ και του άρθρου 160, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, προκειμένου το Δικαστήριο να υποχρεώσει τη Δημοκρατία της Πολωνίας, εν αναμονή της αποφάσεως του Δικαστηρίου επί της ουσίας της υποθέσεως:
- να αναστείλει την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 37, παράγραφοι 1 έως 4, και του άρθρου 111, παράγραφοι 1 και 1 bis, του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, του άρθρου 5 του νόμου περί τροποποίησης της 10ης Μαΐου 2018, καθώς και παντός άλλου μέτρου λαμβανομένου κατ' εφαρμογήν των διατάξεων αυτών·

- να λάβει κάθε αναγκαίο μέτρο προκειμένου να διασφαλισθεί ότι οι δικαστές του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) τους οποίους αφορούν οι ως άνω διατάξεις θα έχουν τη δυνατότητα να εξακολουθήσουν να ασκούν τα καθήκοντά τους στη θέση που κατείχαν στις 3 Απριλίου 2018, ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, απολαμβάνοντας ταυτόχρονα του ιδίου καθεστώτος και των ιδίων δικαιωμάτων και συνθηκών απασχολήσεως όπως και πριν από την 3η Απριλίου 2018·
 - να απέχει από τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου που θα έχει ως σκοπό τον διορισμό δικαστών στο Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) αντί εκείνων τους οποίους αφορούν οι επίμαχες αυτές διατάξεις, καθώς και οποιουδήποτε μέτρου που θα έχει ως σκοπό τον διορισμό του νέου πρώτου προέδρου του δικαστηρίου αυτού ή τον καθορισμό του προσώπου το οποίο θα επιφορτισθεί με την ευθύνη να προΐσταται του Ανωτάτου Δικαστηρίου αντί του πρώτου προέδρου του έως τον διορισμό του νέου πρώτου προέδρου, και
 - να γνωστοποιήσει στην Επιτροπή, το αργότερο ένα μήνα μετά την κοινοποίηση της διατάξεως του Δικαστηρίου περί της λήψεως των προσωρινών μέτρων που ζητήθηκαν, εν συνεχεία δε καθ' έκαστο μήνα, όλα τα μέτρα τα οποία θα έχει λάβει προκειμένου να συμμορφωθεί πλήρως προς τη διάταξη αυτή.
- 19 Η Επιτροπή ζήτησε επίσης, βάσει του άρθρου 160, παράγραφος 7, του Κανονισμού Διαδικασίας, τη λήψη των μνημονευθεισών στην προηγούμενη σκέψη προσωρινών μέτρων πριν ακόμη η καθής υποβάλει τις παρατηρήσεις της, λόγω του άμεσου κινδύνου επελεύσεως σοβαρής και ανεπανόρθωτης ζημίας ως προς το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας στο πλαίσιο της εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης.
- 20 Με διάταξη της 19ης Οκτωβρίου 2018, Επιτροπή κατά Πολωνίας (C-619/18 R, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2018:852), η Αντιπρόεδρος του Δικαστηρίου δέχθηκε προσωρινά την ως άνω αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων μέχρι να εκδοθεί η διάταξη που θα περάτωνε τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.
- 21 Στις 23 Οκτωβρίου 2018 η Αντιπρόεδρος του Δικαστηρίου, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 161, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, παρέπεμψε την αίτηση αυτή στο Δικαστήριο το οποίο, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της, την ανέθεσε στο τμήμα μείζονος συνθέσεως, σύμφωνα με το άρθρο 60, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 22 Με διάταξη της 17ης Δεκεμβρίου 2018, Επιτροπή κατά Πολωνίας (C-619/18 R, EU:C:2018:1021), το Δικαστήριο δέχθηκε την αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων που είχε υποβάλει η Επιτροπή, έως την έκδοση αποφάσεως που περατώνει την εκδίκαση της υπό κρίση υποθέσεως.
- 23 Επιπλέον, με διάταξη του της 15ης Νοεμβρίου 2018, Επιτροπή κατά Πολωνίας (C-619/18, EU:C:2018:910), ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου αποφάσισε, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, να υπαχθεί η υπό κρίση υπόθεση στην ταχεία διαδικασία η οποία προβλέπεται στο άρθρο 23α του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο άρθρο 133 του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 24 Με διάταξη της 9ης Ιανουαρίου 2019, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου δέχθηκε το αίτημα της Ουγγαρίας να παρέμβει στη διαφορά προς στήριξη των αιτημάτων της Δημοκρατίας της Πολωνίας.

Επί της προσφυγής

- 25 Με την προσφυγή της, η Επιτροπή προβάλλει δύο αιτιάσεις περί παραβάσεως υποχρεώσεων τις οποίες υπέχουν τα κράτη μέλη από τις διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 47 του Χάρτη.

26 Με την πρώτη αιτίασή της, η Επιτροπή προσάπτει στη Δημοκρατία της Πολωνίας ότι παρέβη τις ως άνω υποχρεώσεις της καθόσον με τον νέο νόμο περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου προβλέφθηκε, κατά παραβίαση της αρχής της ανεξαρτησίας των δικαστών και, ειδικότερα, της αρχής της ισοβιότητας τους, η εφαρμογή του μέτρου της μείωσης του ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) στους εν ενεργεία δικαστές που έχουν διορισθεί στο δικαστήριο αυτό πριν από τις 3 Απριλίου 2018, ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του νόμου αυτού. Με τη δεύτερη αιτίασή της, η Επιτροπή προσάπτει στο κράτος μέλος αυτό ότι παρέβη τις εν λόγω υποχρεώσεις παρέχοντας, βάσει του νόμου αυτού και κατά παραβίαση της αρχής της ανεξαρτησίας των δικαστών, στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας τη διακριτική ευχέρεια να παρατείνει, δις και κάθε φορά για χρονικό διάστημα τριών ετών, την ενεργό δικαστική υπηρεσία των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), πέραν του νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως.

Επί του αν εξακολουθεί να υφίσταται το αντικείμενο της διαφοράς

27 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστήριξε ότι το σύνολο των εθνικών διατάξεων κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή με την προσφυγή της έχει καταργηθεί και ότι όλα τα αποτελέσματα των διατάξεων αυτών εξαφανίσθηκαν βάσει του ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym (νόμου περί τροποποίησης του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), της 21ης Νοεμβρίου 2018 (Dz. U. του 2018, θέση 2507), ο οποίος υπεγράφη από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στις 17 Δεκεμβρίου 2018 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2019.

28 Κατά το εν λόγω κράτος μέλος, βάσει του ως άνω νόμου, οι εν ενεργεία δικαστές του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) στην περίπτωση των οποίων είχε ήδη εφαρμοσθεί η μείωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως δυνάμει του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου πράγματι παρέμειναν στις θέσεις τους ή επανεντάχθηκαν στο δικαστήριο αυτό, υπό τους όρους που ίσχυαν πριν από τη θέσπιση του τελευταίου αυτού νόμου, η δε άσκηση των καθηκόντων τους θεωρείται, άλλωστε, ότι συνεχίσθηκε αδιαλείπτως. Οι διατάξεις που παρείχαν στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας τη δυνατότητα να εγκρίνει την παράταση ασκήσεως των καθηκόντων δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) σε περίπτωση συμπληρώσεως της κανονικής ηλικίας συνταξιοδότησεως καταργήθηκαν επίσης. Υπό τις συνθήκες αυτές, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, η παρούσα διαδικασία διαπιστώσεως παραβάσεως στερείται πλέον αντικείμενου.

29 Η Επιτροπή επισήμανε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι εμμένει στην εκ μέρους της ασκηθείσα προσφυγή.

30 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, κατά πάγια νομολογία, η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με την κατάσταση του καθού κράτους μέλους όπως αυτή είχε κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας και ότι οι επελθούσες στη συνέχεια μεταβολές δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2012, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, C-286/12, EU:C:2012:687, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

31 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι, κατά τον χρόνο εκπνοής της προθεσμίας που έταξε η Επιτροπή με την αιτιολογημένη γνώμη της, οι διατάξεις του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή με την υπό κρίση προσφυγή εξακολουθούσαν να βρίσκονται σε ισχύ. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί επί της εν λόγω προσφυγής, τούτο δε μολονότι η θέση σε ισχύ του νόμου περί τροποποίησης του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, της 21ης Νοεμβρίου 2018, είχε ως συνέπεια την αναδρομική εξαφάνιση όλων των αποτελεσμάτων των εθνικών διατάξεων κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή, δεδομένου ότι το γεγονός αυτό δεν μπορεί, πράγματι, να ληφθεί υπόψη, διότι είναι μεταγενέστερο της εκπνοής της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας (πρβλ. απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2012, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, C-286/12, EU:C:2012:687, σκέψη 45).

Επί του περιεχομένου της προσφυγής

- 32 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι, με την προσφυγή της, ζητεί, κατ' ουσίαν, να διαπιστωθεί παράβαση του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, ερμηνευομένου με γνώμονα το άρθρο 47 του Χάρτη. Κατά την Επιτροπή, η έννοια της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, η οποία διαλαμβάνεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, πρέπει, συγκεκριμένα, να ερμηνεύεται λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου του άρθρου 47 του Χάρτη και, ιδίως, των εγγυήσεων που συνεπάγεται το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, το οποίο κατοχυρώνεται με την τελευταία αυτή διάταξη, οπότε η πρώτη εκ των διατάξεων αυτών συνεπάγεται ότι πρέπει να διασφαλίζεται η προστασία της ανεξαρτησίας δικαστηρίου όπως είναι το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο), στο οποίο έχει ανατεθεί μεταξύ άλλων το καθήκον ερμηνείας και εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης.
- 33 Προκειμένου το Δικαστήριο να αποφανθεί επί της υπό κρίση προσφυγής, πρέπει, επομένως, να εξετασθεί αν η Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.

Επί της εφαρμογής και του περιεχομένου του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 34 Στηριζόμενη, ιδίως, στις αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), και της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα κράτη μέλη, προκειμένου να τηρούν την υποχρέωση η οποία τους επιβάλλεται βάσει του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, περί προβλέψεως συστήματος ενδίκων βοηθημάτων και μέσων διασφαλίζοντας την ύπαρξη αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, οφείλουν, ιδίως, να διασφαλίζουν ότι τα εθνικά δικαστήρια που δύνανται να αποφαινούνται επί ζητημάτων απομένων της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου αυτού πληρούν την απαίτηση περί ανεξαρτησίας των δικαστών, η οποία εμπίπτει στο ουσιώδες περιεχόμενο του θεμελιώδους δικαιώματος σε δίκαιη δίκη, όπως αυτό κατοχυρώνεται, μεταξύ άλλων, με το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη.
- 35 Κατά την Επιτροπή, δεδομένου ότι το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) αποτελεί τέτοιο δικαιοδοτικό όργανο, οι εθνικές διατάξεις που διέπουν τη σύνθεση, την οργανωτική δομή και τον τρόπο λειτουργίας του δικαστηρίου αυτού πρέπει να διασφαλίζουν ότι πληροί την ως άνω απαίτηση περί ανεξαρτησίας.
- 36 Συγκεκριμένα, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η απαίτηση αυτή δεν αφορά μόνον τη διεξαγωγή συγκεκριμένης δίκης, αλλά και τον τρόπο οργανώσεως της δικαιοσύνης. Εθνικό μέτρο που θίγει εν γένει την ανεξαρτησία των εθνικών δικαστηρίων έχει ως συνέπεια να μη διασφαλίζεται πλέον η αποτελεσματική δικαστική προστασία, μεταξύ άλλων, στην περίπτωση κατά την οποία τα δικαστήρια αυτά εφαρμόζουν ή ερμηνεύουν το δίκαιο της Ένωσης.
- 37 Η Δημοκρατία της Πολωνίας, υποστηριζόμενη συναφώς από την Ουγγαρία, υποστηρίζει ότι εθνικοί κανόνες όπως αυτοί κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής δεν δύνανται να αποτελέσουν το αντικείμενο ελέγχου με γνώμονα το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και το άρθρο 47 του Χάρτη.
- 38 Συγκεκριμένα, όπως υποστηρίζει η καθής, αφενός, οι διατάξεις αυτές του δικαίου της Ένωσης δεν περιέχουν καμία παρέκκλιση από την αρχή της δοτής αρμοδιότητας η οποία διέπει τις αρμοδιότητες της Ένωσης και η οποία απορρέει από το άρθρο 4, παράγραφος 1, και το άρθρο 5, παράγραφοι 1

και 2, καθώς και από το άρθρο 13, παράγραφος 2, ΣΕΕ. Κατά την καθής, όμως, δεν αμφισβητείται ότι η οργάνωση του εθνικού δικαστικού συστήματος αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών, με συνέπεια η Ένωση να μη δύναται να οικειοποιηθεί αρμοδιότητες στον τομέα αυτόν.

- 39 Αφετέρου, το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και το άρθρο 47 του Χάρτη, όπως και οι γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης μεταξύ των οποίων καταλέγεται και η αρχή της ανεξαρτησίας των δικαστών, μπορούν να τύχουν εφαρμογής, κατά την καθής, μόνο σε περιπτώσεις διεπόμενες από το δίκαιο της Ένωσης.
- 40 Όπως, όμως, υποστηρίζει η καθής, οι εθνικοί κανόνες κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή στην υπό κρίση υπόθεση ουδόλως συνδέονται με το δίκαιο της Ένωσης και διαφέρουν, συναφώς, από την εθνική ρύθμιση σχετικά με την οποία εκδόθηκε η απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117), ρύθμιση η οποία αφορούσε την εκ μέρους της Ένωσης χορήγηση χρηματοδοτικής συνδρομής σε κράτος μέλος στο πλαίσιο της καταπολεμήσεως των υπέρμετρων δημοσιονομικών ελλειμμάτων και η οποία, κατά συνέπεια, είχε θεσπισθεί κατ' εφαρμογήν του δικαίου της Ένωσης.
- 41 Κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, ούτε το άρθρο 47 του Χάρτη μπορεί να τύχει εφαρμογής εν προκειμένω, λαμβανομένου υπόψη του ότι δεν υφίσταται περίπτωση θέσεως σε εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη. Εξάλλου, από το άρθρο 6, παράγραφος 1, ΣΕΕ και από το άρθρο 51, παράγραφος 2, του Χάρτη, καθώς και από το πρωτόκολλο αριθ. 30 σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη στην Πολωνία και στο Ηνωμένο Βασίλειο (ΕΕ 2010, C 83, σ. 313), συνάγεται ότι ο Χάρτης δεν διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης πέραν των αρμοδιοτήτων της.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 42 Υπενθυμίζεται ότι, όπως συνάγεται από το άρθρο 49 ΣΕΕ, το οποίο προβλέπει τη δυνατότητα κάθε ευρωπαϊκού κράτους να ζητήσει να καταστεί μέλος της Ένωσης, η Ένωση απαρτίζεται από κράτη που έχουν αποδεχθεί ελεύθερα και οικειοθελώς τις διαλαμβανόμενες στο άρθρο 2 ΣΕΕ κοινές αξίες, σέβονται τις αξίες αυτές και δεσμεύονται να τις προάγουν, οπότε το δίκαιο της Ένωσης στηρίζεται στη θεμελιώδη παραδοχή ότι κάθε κράτος μοιράζεται τις εν λόγω αξίες με όλα τα υπόλοιπα κράτη μέλη και αναγνωρίζει ότι και αυτά τις αποδέχονται όπως το ίδιο (πρβλ. απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 2018, *Wightman κ.λπ.*, C-621/18, EU:C:2018:999, σκέψη 63 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 43 Η παραδοχή αυτή συνεπάγεται και δικαιολογεί την ύπαρξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών και, ιδίως, των δικαστηρίων τους ως προς την αναγνώριση των αξιών αυτών στις οποίες στηρίζεται η Ένωση και μεταξύ των οποίων καταλέγεται η αρχή του κράτους δικαίου και, επομένως, ως προς την τήρηση του δικαίου της Ένωσης που υλοποιεί τις αξίες αυτές [πρβλ. αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 30, και της 25ης Ιουλίου 2018, *Minister for Justice and Equality* (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 35].
- 44 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι, προκειμένου να εξασφαλισθεί η διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και της αυτονομίας της έννομης τάξεως της Ένωσης, οι Συνθήκες έχουν καθιερώσει ένα δικαιοδοτικό σύστημα με σκοπό τη διασφάλιση της συνοχής και της ενότητας κατά την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης (απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 45 Ειδικότερα, ακρογωνιαίο λίθο του διαμορφωμένου κατ' αυτόν τον τρόπο δικαιοδοτικού συστήματος αποτελεί η διαδικασία προδικαστικής παραπομπής του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, η οποία, καθιερώνοντας τον διάλογο σε επίπεδο δικαιοδοτικών οργάνων ακριβώς μεταξύ του Δικαστηρίου και των

δικαστηρίων των κρατών μελών, αποσκοπεί στη διασφάλιση της συνοχής και της ενότητας αυτής της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης, καθιστώντας, επομένως, δυνατή τη διασφάλιση της πλήρους αποτελεσματικότητάς του και της αυτονομίας του, καθώς και, εν τέλει, του ιδιάζοντος χαρακτήρα του δικαίου που θεσπίζουν οι Συνθήκες (πρβλ. απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 37).

- 46 Τέλος, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία, η Ένωση συνιστά ένωση δικαίου στο πλαίσιο της οποίας οι ιδιώτες έχουν το δικαίωμα να αμφισβητήσουν δικαστικώς τη νομιμότητα κάθε αποφάσεως ή άλλης εθνικής ρυθμίσεως σχετικής με την έναντί τους εφαρμογή πράξεως της Ένωσης [αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 25ης Ιουλίου 2018, *Minister for Justice and Equality* (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 49].
- 47 Στο πλαίσιο αυτό, βάσει του άρθρου 19 ΣΕΕ, το οποίο συγκεκριμενοποιεί την αξία του κράτους δικαίου που μνημονεύεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, στα εθνικά δικαστήρια και στο Δικαστήριο ανατίθεται η διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης στο σύνολο των κρατών μελών και της ένδικης προστασίας των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το δίκαιο αυτό [πρβλ. αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 32, και της 25ης Ιουλίου 2018, *Minister for Justice and Equality* (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 48 Στο πλαίσιο αυτό, και όπως προβλέπει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, τα κράτη μέλη καθιερώνουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται ο σεβασμός του δικαιώματος των ιδιωτών σε αποτελεσματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης. Επομένως, στα κράτη μέλη απόκειται να προβλέπουν σύστημα ενδίκων βοηθημάτων και μέσων καθώς και διαδικασιών δυνάμενων να διασφαλίσουν τον αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο στους εν λόγω τομείς (απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 49 Η αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των δικαιωμάτων που παρέχονται στους ιδιώτες βάσει του δικαίου της Ένωσης, την οποία μνημονεύει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, συνιστά, πράγματι, γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, η οποία απορρέει από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, έχει κατοχυρωθεί με τα άρθρα 6 και 13 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, και είναι σήμερα κατοχυρωμένη με το άρθρο 47 του Χάρτη (απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 50 Όσον αφορά το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, πρέπει να υπομνησθεί, εξάλλου, ότι η διάταξη αυτή αφορά «τους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης», ανεξαρτήτως της περιπτώσεως στην οποία τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή το δίκαιο αυτό, κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη (απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 29).
- 51 Αντιθέτως προς ό,τι υποστήριξαν συναφώς η Δημοκρατία της Πολωνίας και η Ουγγαρία, το γεγονός ότι τα εθνικά μέτρα μείωσης αποδοχών τα οποία αφορούσε η υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117), είχαν ληφθεί λόγω επιτακτικών αναγκών σχετιζόμενων με την εξάλειψη του υπέρμετρου ελλείμματος του προϋπολογισμού του οικείου κράτους μέλους και στο πλαίσιο προγράμματος χρηματοδοτικής συνδρομής της Ένωσης προς το κράτος μέλος αυτό δεν είχε καμία σημασία, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 29 έως 40 της αποφάσεως εκείνης, για να προκριθεί η ερμηνεία βάσει της οποίας το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ ετύγχανε εφαρμογής στην οικεία υπόθεση. Πράγματι, η κρίση αυτή στηρίχθηκε στο

γεγονός ότι το εθνικό δικαστήριο το οποίο αφορούσε η εν λόγω απόφαση, συγκεκριμένα δε το Tribunal de Contas (Ελεγκτικό Συνέδριο, Πορτογαλία), εδύνατο, υπό την επιφύλαξη διακριβώσεως ανατεθείσας στο αιτούν στο πλαίσιο της υποθέσεως εκείνης δικαστήριο, να αποφαινεται, ως δικαιοδοτικό όργανο, επί ζητημάτων απομένων της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης και εμπιπτόντων, επομένως, σε τομείς που διέπονται από το δίκαιο αυτό (πρβλ. απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 40).

- 52 Επιπλέον, μολοντί, όπως υπενθυμίζουν η Δημοκρατία της Πολωνίας και η Ουγγαρία, η οργάνωση της δικαιοσύνης εντός των κρατών μελών εμπίπτει στην αρμοδιότητά τους, εντούτοις, κατά την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από το δίκαιο της Ένωσης (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 13ης Νοεμβρίου 2018, Raugeniccius, C-247/17, EU:C:2018:898, σκέψη 45, και της 26ης Φεβρουαρίου 2019, Rimšėničs και ΕΚΤ κατά Λεττονίας, C-202/18 και C-238/18, EU:C:2019:139, σκέψη 57) και, ειδικότερα, από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ (πρβλ. απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 40). Επιπλέον, απαιτώντας από τα κράτη μέλη να τηρούν κατ' αυτόν τον τρόπο τις ως άνω υποχρεώσεις, ουδόλως η Ένωση επιδιώκει να ασκήσει η ίδια την εν λόγω αρμοδιότητα ούτε, επομένως και αντιθέτως προς ό,τι διατείνεται η Δημοκρατία της Πολωνίας, να την οικειοποιηθεί.
- 53 Τέλος, όσον αφορά το πρωτόκολλο αριθ. 30, επισημαίνεται ότι δεν αφορά το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και υπενθυμίζεται, κατά τα λοιπά, ότι το πρωτόκολλο αυτό δεν θέτει εν αμφιβόλω την εφαρμογή του Χάρτη ως προς την Πολωνία και δεν έχει ως σκοπό την απαλλαγή της Δημοκρατίας της Πολωνίας από την υποχρέωση τηρήσεως των διατάξεων του Χάρτη (πρβλ. απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2011, N. S. κ.λπ., C-411/10 και C-493/10, EU:C:2011:865, σκέψεις 119 και 120).
- 54 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ επιβάλλει σε όλα τα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται η αποτελεσματική δικαστική προστασία, κατά την έννοια, ιδίως, του άρθρου 47 του Χάρτη, στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης (απόφαση της 14ης Ιουνίου 2017, Online Games κ.λπ., C-685/15, EU:C:2017:452, σκέψη 54 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 55 Ειδικότερα, κάθε κράτος μέλος οφείλει, βάσει του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, να διασφαλίζει ότι τα όργανα τα οποία εντάσσονται, ως «δικαστήρια», υπό την έννοια του δικαίου της Ένωσης, στο εθνικό σύστημα ενδίκων βοηθημάτων στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης πληρούν τις απαιτήσεις περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας [αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 37, και της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 52].
- 56 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) ενδέχεται να κληθεί να αποφανθεί επί ζητημάτων που συνδέονται με την εφαρμογή και την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης και ότι, ως «δικαστήριο», κατά την οριζόμενη από το δίκαιο της Ένωσης έννοια, εντάσσεται στο πολωνικό σύστημα ενδίκων βοηθημάτων στους «τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης», κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, και, συνεπώς, πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (διάταξη της 17ης Δεκεμβρίου 2018, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-619/18 R, EU:C:2018:1021, σκέψη 43).
- 57 Προκειμένου να διασφαλισθεί ότι δικαιοδοτικό όργανο όπως το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) δύναται να παρέχει τέτοια προστασία, η διαφύλαξη της ανεξαρτησίας του εν λόγω οργάνου έχει πρωταρχική σημασία, όπως επιβεβαιώνεται και από το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη, το οποίο ανάγει την πρόσβαση σε «ανεξάρτητο» δικαστήριο σε μία από τις απαιτήσεις που συνδέονται

με το θεμελιώδες δικαίωμα πραγματικής προσφυγής [πρβλ. αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 41, και της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 53].

- 58 Η απαίτηση αυτή περί ανεξαρτησίας των δικαιοδοτικών οργάνων, η οποία είναι άμεσα συνυφασμένη με την αποστολή του δικαστή, αποτελεί ουσιώδες στοιχείο του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και του θεμελιώδους δικαιώματος σε δίκαιη δίκη, το οποίο είναι κεφαλαιώδους σημασίας για τη διασφάλιση της προστασίας του συνόλου των δικαιωμάτων των οποίων απολαύουν οι πολίτες βάσει του δικαίου της Ένωσης και για την προάσπιση των κοινών αξιών των κρατών μελών οι οποίες μνημονεύονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, ιδίως δε της αξίας του κράτους δικαίου [πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψεις 48 και 63].
- 59 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, οι εθνικοί κανόνες κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή με την προσφυγή της δύνανται να αποτελέσουν το αντικείμενο ελέγχου με γνώμονα το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και, επομένως, πρέπει να εξετασθεί το ζήτημα αν αποδεικνύονται οι προβαλλόμενες από το εν λόγω θεσμικό όργανο παραβάσεις της διατάξεως αυτής.

Επί της πρώτης αιτιάσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 60 Με την πρώτη αιτίαση, η Επιτροπή προσάπτει στη Δημοκρατία της Πολωνίας ότι παρέβη το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, διότι με τον νέο νόμο περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου προβλέφθηκε η εφαρμογή του μέτρου περί μειώσεως του ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και στην περίπτωση των εν ενεργεία δικαστών που διορίστηκαν στο δικαστήριο αυτό πριν από τις 3 Απριλίου 2018, ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του επίμαχου νόμου. Ως εκ τούτου, το κράτος μέλος αυτό παραβίασε την αρχή της ανεξαρτησίας των δικαστών και, ειδικότερα, την αρχή της ισοβιότητάς τους.
- 61 Η Επιτροπή επισημαίνει συναφώς ότι, συνεπεία του άρθρου 37, παράγραφος 1, και του άρθρου 111, παράγραφοι 1 και 1 bis, του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, οι δικαστές του δικαστηρίου αυτού που συμπλήρωσαν το 65ο έτος της ηλικίας τους πριν από την ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του νόμου αυτού, συγκεκριμένα δε πριν τις 3 Απριλίου 2018, ή το αργότερο στις 3 Ιουλίου 2018 συνταξιοδοτούνται, καταρχήν, στις 4 Ιουλίου 2018, ενώ εκείνοι που συμπληρώνουν το 65ο έτος μεταξύ της 4ης Ιουλίου 2018 και της 3ης Απριλίου 2019 πρέπει, καταρχήν, να συνταξιοδοτηθούν στις 3 Απριλίου 2019. Όσον αφορά τους δικαστές που θα συμπληρώσουν την ηλικία των 65 ετών μετά την 3η Απριλίου 2019, αυτοί θα έπρεπε, καταρχήν, να συνταξιοδοτούνται με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 65 ετών.
- 62 Η Επιτροπή επισημαίνει, εξάλλου, ότι οι εθνικές αυτές διατάξεις εφαρμόστηκαν αμέσως στην περίπτωση 27 εκ των 72 δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) οι οποίοι υπηρετούσαν στο εν λόγω δικαστήριο κατά τον χρόνο θέσεως σε ισχύ του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, μεταξύ των οποίων καταλεγόταν και η πρώτη πρόεδρος του δικαστηρίου αυτού. Όσον αφορά το τελευταίο αυτό πρόσωπο, το προσφεύγον θεσμικό όργανο επισημαίνει, επίσης, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 183, παράγραφος 3, του Συντάγματος, η ενδιαφερομένη είχε διορισθεί για εξαετή θητεία η οποία, εν προκειμένω, θα ολοκληρωνόταν στις 30 Απριλίου 2020.
- 63 Η Επιτροπή, όμως, εκτιμά ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας, μειώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως των εν ενεργεία δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και εξουσιοδοτώντας, παράλληλα, τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, βάσει των άρθρων 112 και 112 bis

του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, να αποφασίσει κατά το δοκούν, έως τις 3 Απριλίου 2019, την αύξηση του αριθμού των δικαστών του δικαιοδοτικού οργάνου αυτού, άνοιξε τον δρόμο για μία εκ βάθρων άμεση μεταβολή της συνθέσεως του εν λόγω δικαστηρίου, κατά παραβίαση της αρχής της ισοβιότητας των δικαστών ως εγγυήσεως συμφυούς με την ανεξαρτησία τους και, ως εκ τούτου, κατά παράβαση του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.

- 64 Η Επιτροπή θεωρεί ότι, μολονότι δεν μπορεί να αποκλεισθεί εντελώς το ενδεχόμενο μείωσης του ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών, εντούτοις προσήκοντα μέτρα, όπως η πρόβλεψη μεταβατικής περιόδου ή μια προσέγγιση περί σταδιακής εφαρμογής, οι οποίες καθιστούν δυνατή την αποτροπή της χρήσεως τέτοιας μείωσης για τον συγκεκριμένο σκοπό μεταβολής της συνθέσεως των δικαιοδοτικών οργάνων, είναι, εν πάση περιπτώσει, αναγκαία, προκειμένου, μεταξύ άλλων, να αποτραπεί ενδεχόμενη πρόκληση εντυπώσεως ότι η σύντμηση της χρονικής διάρκειας της θητείας των οικείων δικαστών εξηγείται στην πραγματικότητα λόγω των δραστηριοτήτων που άσκησαν οι δικαστές αυτοί κατά την ενεργό υπηρεσία τους και προκειμένου να μη θιγεί η βεβαιότητά τους ότι θα έχουν τη δυνατότητα να παραμείνουν στη θέση τους.
- 65 Κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ δεν επιτάσσει, σε περίπτωση μείωσης του ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως, την υποχρεωτική πρόβλεψη μεταβατικής περιόδου για τους εν ενεργεία δικαστές, προκειμένου να διασφαλισθεί η ανεξαρτησία τους. Συγκεκριμένα, κατά την καθής, το όριο αυτό ηλικίας συνταξιοδότησεως, καθόσον έχει εφαρμογή, εν γένει και αυτομάτως, στο σύνολο των οικείων δικαστών, δεν δύναται να προκαλέσει πιέσεις οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν τους ενδιαφερομένους στο πλαίσιο της ασκήσεως των δικαιοδοτικών καθηκόντων τους.
- 66 Όπως υποστηρίζει η καθής, στην πολωνική έννομη τάξη, οι εγγυήσεις περί ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης συνδέονται ιδίως με την προστασία της μονιμότητας του δικαστικού λειτουργήματος, περιλαμβανομένης της εγγυήσεως περί ισοβιότητας, την ασυλία, τις αξιοπρεπείς αποδοχές, τη μυστικότητα των διασκέψεων, το ασυμβίβαστο του δικαστικού λειτουργήματος με άλλα δημόσια αξιώματα, την υποχρέωση πολιτικής ουδετερότητας και την απαγόρευση ασκήσεως οικονομικής δραστηριότητας. Παύση δικαστή από τα καθήκοντά του είναι δυνατή μόνο σε περίπτωση σοβαρότατων πειθαρχικών παραπτώματων ή αμετάκλητης ποινικής καταδίκης. Η συνταξιοδότηση δικαστή, όμως, δεν συνιστά, κατά την καθής, παύση από τα καθήκοντα, δεδομένου ότι ο ενδιαφερόμενος διατηρεί τον τίτλο του δικαστή και, ως εκ τούτου, εξακολουθεί να απολαύει του ευεργετήματος της ασυλίας και του δικαιώματος να λαμβάνει αξιοπρεπείς αποδοχές, ενώ εξακολουθεί να υπόκειται σε διάφορους κανόνες δεοντολογίας.
- 67 Επιπλέον, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, από τις αποφάσεις της 21ης Ιουλίου 2011, Fuchs και Köhler (C-159/10 και C-160/10, EU:C:2011:508), και της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), προκύπτει ότι τα κράτη μέλη εξακολουθούν να έχουν την ευχέρεια προσαρμογής των όρων εργασίας των δικαστών και, επομένως, του ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεώς τους, προκειμένου, μεταξύ άλλων, να εξισώνουν, όπως εν προκειμένω, το όριο αυτό ηλικίας συνταξιοδότησεως με το προβλεπόμενο από το γενικό καθεστώς περί συνταξιοδότησεως, βελτιστοποιώντας, ταυτόχρονα, την ηλικιακή σύνθεση των στελεχών του οικείου δικαιοδοτικού οργάνου.
- 68 Τέλος, εάν έπρεπε να γίνει δεκτό ότι το όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως ενός δικαστή πρέπει να εξακολουθεί να εξαρτάται από το δίκαιο που ίσχυε κατά τον χρόνο διορισμού του δικαστή αυτού, θα έπρεπε, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, να ληφθεί εν προκειμένω υπόψη το γεγονός ότι το όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) τροποποιήθηκε το 2002, επανερχόμενο στην ηλικία των 70 ετών, ενώ προηγουμένως είχε καθορισθεί στα 65 έτη κατά το χρονικό διάστημα από το 1990 έως το 2002. Όπως, όμως, επισημαίνει η καθής, 17 από τους 27 ενεργεία δικαστές του εν λόγω δικαστηρίου που εθίγησαν από τη μείωση του ορίου

ηλικίας συνταξιοδοτήσεως βάσει του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου είχαν διορισθεί μεταξύ των ετών 1990 και 2002, με συνέπεια να μην υφίσταται, ως προς τους δικαστές αυτούς, καμία σύντμηση της αρχικής χρονικής διάρκειας ασκήσεως των καθηκόντων τους.

- 69 Το ενδεχόμενο να προκριθεί η ημερομηνία διορισμού σε θέση δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) ως κριτήριο καθορισμού του ορίου της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως θα ενείχε, εξάλλου, κίνδυνο διακρίσεως μεταξύ των δικαστών του δικαστηρίου αυτού, δεδομένου ότι ορισμένοι εξ αυτών, ιδίως δε εκείνοι που θα διορισθούν κατόπιν της θέσεως σε ισχύ του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, θα συνταξιοδοτηθούν νωρίτερα από άλλους που είχαν διορισθεί πριν από τη θέση αυτή σε ισχύ, όταν το όριο της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως ανερχόταν στα 70 έτη.
- 70 Κατά την Ουγγαρία, η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η μείωση του ορίου της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και η συνταξιοδότηση ορισμένων δικαστών του δικαστηρίου αυτού λόγω του επίμαχου μέτρου δύνανται να θίξουν την ικανότητα του εν λόγω δικαστηρίου να διασφαλίζει αποτελεσματική δικαστική προστασία ως προς τους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 71 Η απαίτηση περί ανεξαρτησίας των δικαστηρίων της οποίας την τήρηση οφείλουν να διασφαλίζουν τα κράτη μέλη, βάσει του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, και όπως προκύπτει από τις σκέψεις 42 έως 59 της παρούσας αποφάσεως, όσον αφορά τα εθνικά δικαστήρια που, όπως το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο), καλούνται να αποφαινούνται επί ζητημάτων απτομένων της ερμηνείας και της εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, περιλαμβάνει δύο πτυχές.
- 72 Η πρώτη, εξωτερική, πτυχή προϋποθέτει ότι το σχετικό όργανο ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αυτονομία, χωρίς να υπόκειται σε οποιαδήποτε ιεραρχική σχέση ή σχέση υπαγωγής έναντι οποιουδήποτε φορέα και χωρίς να λαμβάνει εντολές ή οδηγίες οποιασδήποτε προελεύσεως και ότι, ως εκ τούτου, προστατεύεται από εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις οι οποίες θα μπορούσαν να θίξουν την ανεξάρτητη κρίση των μελών του και να επηρεάσουν τις αποφάσεις τους (απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 73 Η δεύτερη πτυχή, εσωτερικής φύσεως, είναι παρεμφερής προς την έννοια της αμεροληψίας και συναρτάται προς την τήρηση ίσων αποστάσεων ως προς τους διαδίκους και τα αντιπαρατιθέμενα συμφέροντά τους σε σχέση με το αντικείμενο της διαφοράς. Η πτυχή αυτή επιτάσσει την τήρηση αντικειμενικότητας και την απουσία κάθε συμφέροντος ως προς την επίλυση της διαφοράς πέραν της αυστηρής εφαρμογής των κανόνων δικαίου [απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 65 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 74 Οι εγγυήσεις αυτές περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας απαιτούν την ύπαρξη κανόνων, ιδίως όσον αφορά τη σύνθεση του οργάνου, τον διορισμό των μελών του, τη διάρκεια της θητείας τους και τους λόγους εξαιρέσεως ή παύσεώς τους, ώστε οι πολίτες να μην έχουν καμία εύλογη αμφιβολία ως προς τη στεγανότητα του εν λόγω οργάνου έναντι των εξωτερικών στοιχείων και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων [αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 2006, Wilson, C-506/04, EU:C:2006:587, σκέψη 53 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 66 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 75 Ειδικότερα, η απαραίτητη αυτή ελευθερία των δικαστών από κάθε είδους εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις επιτάσσει, όπως έχει επανειλημμένα υπενθυμίσει το Δικαστήριο, ορισμένες εγγυήσεις για την προστασία των προσώπων στα οποία έχει ανατεθεί το δικαιοδοτικό έργο, όπως είναι η ισοβιότητα [πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 64 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 76 Η αρχή της ισοβιότητας επιτάσσει, ιδίως, να έχουν οι δικαστές τη δυνατότητα να παραμένουν στη θέση τους ενόσω δεν έχουν συμπληρώσει το υποχρεωτικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησεως ή έως τη λήξη της θητείας τους οσάκις αυτή έχει ορισμένη χρονική διάρκεια. Η εν λόγω αρχή, χωρίς να έχει εντελώς απόλυτο χαρακτήρα, επιδέχεται εξαιρέσεις μόνον εφόσον το δικαιολογούν θεμιτοί και επιτακτικοί λόγοι, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας. Ως εκ τούτου, είναι κοινώς παραδεκτό ότι οι δικαστές μπορούν να παυθούν από τα καθήκοντά τους εφόσον κριθεί ότι είναι ακατάλληλοι για την άσκησή τους λόγω αδυναμίας ή σοβαρού παραπτώματος, τηρουμένων των προσηκουσών διαδικασιών.
- 77 Ως προς το τελευταίο αυτό ζήτημα, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει, ακριβέστερα, ότι η απαίτηση περί ανεξαρτησίας επιτάσσει οι κανόνες που διέπουν το πειθαρχικό καθεστώς και, ως εκ τούτου, ενδεχόμενη παύση εκείνων στους οποίους έχει ανατεθεί δικαιοδοτικό έργο να περιβάλλονται τις αναγκαίες εγγυήσεις, ώστε να αποτρέπεται κάθε κίνδυνος χρήσεως αυτού του καθεστώτος ως συστήματος πολιτικού ελέγχου του περιεχομένου των δικαστικών αποφάσεων. Συνεπώς, η θέσπιση κανόνων οι οποίοι καθορίζουν, ιδίως, τόσο τις συμπεριφορές που συνιστούν πειθαρχικά αδικήματα όσο και τις εφαρμοστέες επ' αυτών κυρώσεις, προβλέπουν την παρέμβαση ανεξάρτητου οργάνου βάσει διαδικασίας που εγγυάται πλήρως τα δικαιώματα τα οποία κατοχυρώνονται στα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη, ιδίως τα δικαιώματα άμυνας, και παρέχουν τη δυνατότητα προσβολής των αποφάσεων των πειθαρχικών οργάνων ενώπιον των δικαστηρίων αποτελεί σύνολο ουσιωδών εγγυήσεων για τη διαφύλαξη της ανεξαρτησίας της δικαστικής εξουσίας [απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 67].
- 78 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι η επίμαχη μεταρρύθμιση, η οποία προβλέπει την εφαρμογή του μέτρου περί μειώσεως του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) στους δικαστές που ήδη υπηρετούν στο δικαστήριο αυτό, έχει ως συνέπεια την πρόωγη παύση της ασκήσεως των δικαιοδοτικών καθηκόντων τους και δύναται, ως εκ τούτου, να προκαλέσει εύλογες ανησυχίες όσον αφορά την τήρηση της αρχής της ισοβιότητας των δικαστών.
- 79 Υπό τις συνθήκες αυτές και λαμβανομένης υπόψη της κεφαλαϊώδους σημασίας της εν λόγω αρχής, όπως υπομνήσθηκε στις σκέψεις 75 έως 77 της παρούσας αποφάσεως, η εφαρμογή αυτή μπορεί να γίνει δεκτή μόνον εφόσον δικαιολογείται από θεμιτό και αναλογικού χαρακτήρα σε σχέση με την αρχή αυτή σκοπό, τούτο δε υπό τον όρο ότι δεν δύναται να προκαλέσει στους πολίτες εύλογες αμφιβολίες ως προς τη στεγανότητα του οικείου δικαιοδοτικού οργάνου έναντι εξωτερικών στοιχείων και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων.
- 80 Εν προκειμένω, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει ότι η μείωση του ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) στα 65 έτη είχε ως λόγο την πρόθεση εναρμονίσεως της ηλικίας αυτής με το γενικό όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως, το οποίο ισχύει για το σύνολο των εργαζομένων στην Πολωνία, και βελτιστοποίησε, ταυτόχρονα, της ηλικιακής συνθέσεως των στελεχών του δικαστηρίου αυτού.
- 81 Επισημαίνεται συναφώς, κατά πρώτον, ότι το Δικαστήριο έχει, βεβαίως, δεχθεί τον θεμιτό χαρακτήρα που μπορούν να έχουν σκοποί πολιτικής στον τομέα της απασχολήσεως, όπως αυτοί που κατατείνουν, αφενός, στο να εναρμονισθούν, στο πλαίσιο των επαγγελματών που σχετίζονται με τη δημόσια διοίκηση, τα όρια ηλικίας της υποχρεωτικής αποχωρήσεως από την υπηρεσία, και, αφετέρου, στο να ευνοηθεί η εγκαθίδρυση μιας πιο ισορροπημένης ηλικιακής συνθέσεως καθιστώντας

ευχερέστερη την πρόσβαση των νέων στο επάγγελμα, μεταξύ άλλων, του δικαστή (πρβλ. αποφάσεις της 21ης Ιουλίου 2011, Fuchs και Köhler, C-159/10 και C-160/10, EU:C:2011:508, σκέψη 50, και της 6ης Νοεμβρίου 2012, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, C-286/12, EU:C:2012:687, σκέψεις 61 και 62).

- 82 Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί, πρώτον, ότι, όπως τονίζει η Επιτροπή και όπως είχε επίσης επισημάνει η ευρωπαϊκή επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη δημοκρατία μέσω της νομοθεσίας (αποκαλούμενη «επιτροπή της Βενετίας»), στα σημεία 33 και 47 της αριθ. 904/2017 γνώμης της [CDL-AD(2017)031], η αιτιολογική έκθεση του σχεδίου του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου περιέχει στοιχεία δυνάμενα να προκαλέσουν σοβαρές αμφιβολίες ως προς το ότι η μεταβολή του ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως των εν ενεργεία δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) οφείλεται σε τέτοιους σκοπούς και όχι στην πρόθεση να απομακρυνθεί από την ενεργό υπηρεσία συγκεκριμένη ομάδα δικαστών του εν λόγω δικαστηρίου.
- 83 Δεύτερον, πρέπει να υπομνησθεί ότι η μείωση του ορίου της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) οι οποίοι ήταν εν ενεργεία κατά τον χρόνο θέσεως σε ισχύ του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου συνοδεύθηκε, εν προκειμένω, από την καθιέρωση νέου μηχανισμού ο οποίος παρέχει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας τη δυνατότητα να αποφασίσει, κατά διακριτική ευχέρεια, να παρατείνει την ενεργό δικαστική υπηρεσία της οποίας η χρονική διάρκεια είχε συντομευθεί κατά τον ως άνω τρόπο, τούτο δε για δύο συνεχόμενες τριετίες.
- 84 Αφενός, όμως, η πρόβλεψη της δυνατότητας αυτής παρατάσεως της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας για έξι έτη, ταυτοχρόνως με τη μείωση κατά πέντε έτη του ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) οι οποίοι ήταν εν ενεργεία κατά τον χρόνο θέσεως σε ισχύ του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου δύναται να προκαλέσει αμφιβολίες ως προς ότι η επιχειρηθείσα μεταρρύθμιση είχε πράγματι ως σκοπό την εναρμόνιση του ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως των δικαστών αυτών με το όριο που ισχύει για το σύνολο των εργαζομένων και τη βελτιστοποίηση της ηλικιακής συνθέσεως των στελεχών του δικαστηρίου αυτού.
- 85 Αφετέρου, ο συνδυασμός των δύο αυτών μέτρων δύναται επίσης να ενισχύσει την εντύπωση ότι ενδέχεται, στην πράξη, να πρόκειται για πρόθεση απομακρύνσεως προκαθορισμένου μέρους των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), δεδομένου ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εξακολουθεί, πράγματι, ανεξαρτήτως της εφαρμογής του μέτρου της μειώσεως της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως στο σύνολο των δικαστών του εν λόγω δικαστηρίου που ήταν εν ενεργεία κατά τον χρόνο θέσεως σε ισχύ του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, να έχει τη διακριτική ευχέρεια να διατηρήσει στην ενεργό υπηρεσία μέρος των ενδιαφερομένων.
- 86 Τρίτον, διαπιστώνεται ότι το μέτρο της μειώσεως, κατά πέντε έτη, του ορίου της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) οι οποίοι ήταν εν ενεργεία κατά τον χρόνο θέσεως σε ισχύ του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και το αποτέλεσμα της συντήσεως της χρονικής διάρκειας της ασκήσεως των καθηκόντων τους λόγω του μέτρου αυτού εφαρμόστηκαν, κατά άμεσο τρόπο, στην περίπτωση περίπου του ενός τρίτου των εν ενεργεία μελών του δικαστηρίου αυτού, περιλαμβανομένης, μεταξύ άλλων, της πρώτης προέδρου του, της οποίας η εγγυημένη από το Σύνταγμα εξαετής θητεία συντομεύθηκε επίσης εξ αυτού του γεγονότος. Όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, η διαπίστωση αυτή καταδεικνύει τον δυνητικώς σημαντικό αντίκτυπο της επίμαχης μεταρρυθμίσεως ως προς τη σύνθεση και τη λειτουργική συνέχεια του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου). Όπως, όμως, επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στη σκέψη 76 των προτάσεών του, μια τέτοια μείζονος σημασίας αναδιάρθρωση της συνθέσεως ανωτάτου δικαστηρίου, λόγω μεταρρυθμίσεως αφορώσας ειδικώς το δικαστήριο αυτό, μπορεί, με τη σειρά της, να προκαλέσει αμφιβολίες ως προς τον πραγματικό χαρακτήρα της μεταρρυθμίσεως και ως προς τους σκοπούς που πράγματι επιδιώκονται με αυτήν.
- 87 Ως εκ τούτου, οι αμφιβολίες σχετικά με τους πραγματικούς σκοπούς της επίμαχης μεταρρυθμίσεως, οι οποίες προκύπτουν από το σύνολο των όσων προεκτέθηκαν στις σκέψεις 82 έως 86 της παρούσας αποφάσεως, δεν μπορούν να εξαλειφθούν με τα επιχειρήματα που προέβαλε η Δημοκρατία της

Πολωνίας, αφενός, περί του ότι ορισμένοι εκ των εν ενεργεία δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) τους οποίους αφορά η μεταρρύθμιση αυτή είχαν διορισθεί στη συγκεκριμένη θέση σε εποχή κατά την οποία το όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του δικαστηρίου αυτού είχε καθορισθεί στα 65 έτη και, αφετέρου, περί του ότι ένας τέτοιος δικαστής, όταν συνταξιοδοτείται, διατηρεί, πάντως, τον τίτλο του δικαστή, εξακολουθεί να απολαύει ασυλίας και να αμείβεται, καθώς και να υπόκειται σε ορισμένους κανόνες δεοντολογίας.

- 88 Πράγματι, οι περιστάσεις αυτές, ακόμη και εάν γίνει δεκτό ότι έχουν αποδειχθεί, δεν δύνανται να αναιρέσουν το γεγονός ότι η συνταξιοδότηση των οικείων δικαστών συνεπάγεται την άμεση και πρόωρη, σε σχέση με ό,τι προβλεπόταν πριν από τη θέσπιση της επίμαχης μεταρρυθμίσεως, παύση της ασκήσεως των δικαιοδοτικών καθηκόντων τους.
- 89 Κατά δεύτερον, όπως επιβεβαίωσε η Δημοκρατία της Πολωνίας κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το γενικώς ισχύον όριο ηλικίας συνταξιοδότησεως των εργαζομένων, με το οποίο το κράτος μέλος αυτό διατείνεται ότι είχε την πρόθεση να εναρμονίσει το όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), δεν συνεπάγεται αυτοδίκαιη συνταξιοδότηση των εργαζομένων αυτών, αλλά απλώς το δικαίωμα, και όχι την υποχρέωση, των εργαζομένων αυτών να παύσουν να ασκούν την επαγγελματική δραστηριότητά τους και να λάβουν, στην περίπτωση αυτή, σύνταξη.
- 90 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Δημοκρατία της Πολωνίας δεν απέδειξε ότι το επίμαχο μέτρο αποτελεί προσηκόν μέσο για την ελάττωση των διαφορών ως προς το όριο ηλικίας για την υποχρεωτική παύση της ασκήσεως δραστηριότητας όσον αφορά το σύνολο των οικείων επαγγελματιών. Ειδικότερα, το εν λόγω κράτος μέλος δεν προέβαλε αντικειμενικό λόγο για τον οποίο, με σκοπό την εναρμόνιση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) με το γενικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησεως που ισχύει για το σύνολο των εργαζομένων στην Πολωνία, ήταν αναγκαίο να προβλεφθεί η αυτοδίκαιη συνταξιοδότηση των εν λόγω δικαστών, με την επιφύλαξη της παρατάσεως της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας τους την οποία αποφασίζει, κατά διακριτική ευχέρεια, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, μολονότι για τους λοιπούς εργαζομένους η συνταξιοδότηση με τη συμπλήρωση του προβλεπομένου προς τούτο εκ του νόμου ορίου ηλικίας είναι προαιρετική.
- 91 Κατά τρίτον, πρέπει να επισημανθεί ότι, όσον αφορά τον σκοπό της εναρμονίσεως του ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι οι εθνικές διατάξεις με τις οποίες πραγματοποιείται άμεση και σημαντική μείωση του ορίου ηλικίας υποχρεωτικής αποχωρήσεως από τη θέση δικαστή, χωρίς να προβλέπονται μεταβατικά μέτρα δυνάμενα να προστατεύσουν τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των ενδιαφερομένων οι οποίοι βρίσκονταν εν ενεργεία κατά τον χρόνο θέσεως σε ισχύ των διατάξεων αυτών, δεν τηρούν την αρχή της αναλογικότητας (πρβλ. απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2012, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, C-286/12, EU:C:2012:687, σκέψεις 68 και 80).
- 92 Όσον αφορά την απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), την οποία επικαλέσθηκε επίσης η Δημοκρατία της Πολωνίας προκειμένου να δικαιολογήσει τον θεμιτό χαρακτήρα του εθνικού μέτρου κατά του οποίου βάλλει η Επιτροπή με την πρώτη αιτίασή της, πρέπει να υπομνησθεί ότι η απόφαση εκείνη αφορούσε μέτρο μείωσης των αποδοχών των δικαστών. Στην εν λόγω απόφαση, το Δικαστήριο, αφού επισήμανε ότι το μέτρο αυτό της μείωσης αποδοχών είχε χαρακτήρα τόσο περιορισμένης όσο και προσωρινής μείωσης και ότι δεν είχε ληφθεί ειδικώς σε σχέση με τα μέλη του Tribunal de Contas (Ελεγκτικού Συνεδρίου, Πορτογαλία), αλλά, αντιθέτως, προσομοίαζε με μέτρο γενικής εφαρμογής, αποφάνθηκε ότι το άρθρο 19 ΣΕΕ έχει την έννοια ότι η αρχή της ανεξαρτησίας των δικαστών δεν αντιτίθεται στην εφαρμογή τέτοιου μέτρου.

- 93 Εξεταζόμενα, όμως, με γνώμονα την προστασία της ανεξαρτησίας των δικαστών, τα αποτελέσματα μιας τέτοιας περιορισμένης και προσωρινής μείωσης αποδοχών ουδόλως μπορούν να συγκριθούν με εκείνα μέτρου μείωσης του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως των εν ενεργεία δικαστών, το οποίο συνεπάγεται τον τερματισμό της δικαστικής σταδιοδρομίας των ενδιαφερομένων κατά πρόωρο και οριστικό τρόπο.
- 94 Κατά τέταρτον, η άμεση εφαρμογή της επίμαχης μεταρρυθμίσεως στους δικαστές του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) οι οποίοι ήταν εν ενεργεία κατά τον χρόνο θέσεως σε ισχύ του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου δεν δικαιολογείται ούτε από τη διατυπωθείσα από τη Δημοκρατία της Πολωνίας μέριμνα αποτροπής ενδεχόμενης διακρίσεως, ως προς τη χρονική διάρκεια ασκήσεως των δικαστικών καθηκόντων, μεταξύ των δικαστών αυτών και εκείνων που θα διορισθούν στο εν λόγω δικαστήριο κατόπιν της ημερομηνίας αυτής.
- 95 Πράγματι, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, οι δύο αυτές κατηγορίες δικαστών δεν βρίσκονται σε ανάλογη κατάσταση, δεδομένου ότι μόνον η σταδιοδρομία των πρώτων θα συντομευθεί ως προς τη χρονική διάρκειά της ενώ αυτοί υπηρετούν στο Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο), οι δε δικαστές της δεύτερης κατηγορίας θα κληθούν να διορισθούν στο δικαστήριο αυτό υπό το καθεστώς της νέας νομοθεσίας με την οποία καθορίζεται ως εκ του νόμου όριο ηλικίας συνταξιοδότησεως η ηλικία των 65 ετών. Επιπλέον και καθόσον η Δημοκρατία της Πολωνίας υπενόησε επίσης, με την επιχειρηματολογία της, ότι οι δικαστές που ήδη υπηρετούν στο Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) δεν θα είχαν, αντιθέτως προς τους συναδέλφους τους που διορίζονται κατόπιν της θέσεως σε ισχύ του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, τη δυνατότητα να επωφεληθούν από το νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησεως που προέβλεψε ο νόμος αυτός, παρατηρείται ότι, όπως επισήμανε η Επιτροπή, θα ήταν θεμιτό να προβλεφθεί για τους ενδιαφερομένους η δυνατότητα να αποχωρήσουν, οικειοθελώς, από την ενεργό υπηρεσία σε περίπτωση συμπληρώσεως της ηλικίας του νέου ορίου συνταξιοδότησεως, χωρίς να είναι, επομένως, υποχρεωμένοι να αποχωρήσουν από αυτή.
- 96 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι η εφαρμογή του μέτρου της μείωσης του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) στους εν ενεργεία δικαστές του δικαστηρίου αυτού δεν δικαιολογείται από θεμιτό σκοπό. Ως εκ τούτου, η εν λόγω εφαρμογή θίγει την αρχή της ισοβιότητας των δικαστών η οποία είναι συμφυής της ανεξαρτησίας τους.
- 97 Συνεπώς, η πρώτη αιτίαση της Επιτροπής, με την οποία προβάλλεται παράβαση του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, πρέπει να γίνει δεκτή.

Επί της δεύτερης αιτιάσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 98 Με τη δεύτερη αιτίαση, η Επιτροπή προσάπτει στη Δημοκρατία της Πολωνίας ότι παρέβη το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, παρέχοντας στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, βάσει του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, τη διακριτική ευχέρεια να παρατείνει, δις και για χρονική διάρκεια τριών ετών καθ' εκάστη, την ενεργό δικαστική υπηρεσία των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) πέραν του καθορισθέντος με τον νόμο αυτό νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως.
- 99 Κατά την Επιτροπή, ελλείπει τόσο υποχρεωτικών κριτηρίων βάσει των οποίων θα λαμβάνεται η απόφαση περί παρατάσεως ή μη της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας όσο και υποχρεώσεως αιτιολογήσεως των αποφάσεων αυτών και δυνατότητας δικαστικού ελέγχου αυτών, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δύναται να ασκήσει επιρροή στους δικαστές του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου). Συγκεκριμένα, η προοπτική να πρέπει ο ενδιαφερόμενος δικαστής να απευθυνθεί στον

- Πρόεδρο της Δημοκρατίας για να ζητήσει τέτοια παράταση και, εν συνεχεία, κατόπιν της υποβολής των αιτήσεων αυτών, η κατάσταση αναμονής της αποφάσεως του Προέδρου δύνανται, κατά την προσφεύγουσα, να προκαλέσουν στον ενδιαφερόμενο δικαστή πίεση η οποία μπορεί να τον αναγκάσει να συμμορφωθεί προς ενδεχόμενες επιθυμίες του Προέδρου της Δημοκρατίας όσον αφορά τις υποθέσεις των οποίων έχει επιληφθεί, περιλαμβανομένων και των περιπτώσεων κατά τις οποίες θα κληθεί να ερμηνεύσει και να εφαρμόσει το δίκαιο της Ένωσης.
- 100 Η υποχρέωση του Προέδρου της Δημοκρατίας να ζητήσει γνωμοδότηση του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου, όπως προβλέπουν το άρθρο 37, παράγραφοι 1 bis και 1 ter, και το άρθρο 111 bis του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, καθώς και το άρθρο 5 του νόμου περί τροποποίησης της 10ης Μαΐου 2018, δεν αναιρεί, κατά την Επιτροπή, την ως άνω διαπίστωση. Συγκεκριμένα, τα κριτήρια βάσει των οποίων γνωμοδοτεί το συμβούλιο αυτό είναι υπέρμετρα γενικού χαρακτήρα, η δε γνωμοδότηση δεν είναι δεσμευτική για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Επιπλέον, λαμβανομένης υπόψη της πρόσφατης μεταρρυθμίσεως του *ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa* (νόμου περί του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου), της 12ης Μαΐου 2011 (*Dz. U.* του 2011, θέση 714), δυνάμει του *ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw* (νόμου περί τροποποίησης του νόμου περί του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου και ορισμένων άλλων νόμων), της 8ης Δεκεμβρίου 2017 (*Dz. U.* του 2018, θέση 3), τα δεκαπέντε μέλη, από τα είκοσι επτά που απαρτίζουν το συμβούλιο αυτό, τα οποία πρέπει να εκλέγονται μεταξύ των δικαστών, δεν εκλέγονται πλέον από τους συναδέλφους τους, όπως προγενέστερα, αλλά από τη Δίαιτα, οπότε, κατά την προσφεύγουσα, εγείρονται αμφιβολίες ως προς την ανεξαρτησία τους.
- 101 Τέλος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, όσον αφορά τους δικαστές του *Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου) που συμπληρώνουν το 65ο έτος της ηλικίας μετά τις 3 Ιουλίου 2018, δεν καθορίστηκε προθεσμία εντός της οποίας ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρέπει να ζητήσει τη γνωμοδότηση του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου, γεγονός το οποίο έχει δυνητικώς ως αποτέλεσμα την αύξηση του πραγματικού χρονικού διαστήματος κατά το οποίο η παραμονή του ενδιαφερομένου δικαστή στη θέση του απόκειται στη διακριτική ευχέρεια του Προέδρου της Δημοκρατίας.
- 102 Οι διάφοροι αυτοί παράγοντες δύνανται, κατά την προσφεύγουσα, να έχουν ως αποτέλεσμα κατάσταση στην οποία δεν θα θεωρείται πλέον ότι το *Sąd Najwyższy* (Ανώτατο Δικαστήριο) παρέχει την εγγύηση ότι ενεργεί, σε όλες τις περιπτώσεις, κατά τρόπο αμερόληπτο και ανεξάρτητο.
- 103 Η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει ότι η παρεχόμενη στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας εξουσιοδότηση να αποφασίζει περί ενδεχομένης παρατάσεως της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας των δικαστών του *Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου) οι οποίοι συμπλήρωσαν το όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως αποτελεί αρμοδιότητα απορρέουσα από την ανατεθείσα από το Σύνταγμα στον Πρόεδρο εξουσία διορισμού των δικαστών. Η εξουσία αυτή, η οποία, κατά την καθής, αποσκοπεί ακριβώς στην προστασία της δικαστικής εξουσίας από παρεμβάσεις τόσο της νομοθετικής όσο και της εκτελεστικής εξουσίας, πρέπει να ασκείται προσωπικώς από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τηρουμένων μόνων των συνταγματικών κανόνων και αρχών, ενώ, κατά πάγια νομολογία, οι αποφάσεις του περί απορρίψεως του διορισμού υποψηφίου σε θέση δικαστή αποτελούν πράξεις μη εμπίπτουσες στον τομέα της διοικητικής δραστηριότητας και μη δεκτικές ένδικης προσφυγής.
- 104 Ωστόσο, οι γνωμοδοτήσεις που διαβιβάζει το Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας λαμβάνουν, κατά την καθής, υπόψη, όπως προκύπτει από το άρθρο 37, παράγραφος 1 ter, του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, το συμφέρον του δικαστικού συστήματος ή ουσιώδες κοινωνικό συμφέρον, ειδικότερα δε την ορθολογική χρησιμοποίηση των μελών του προσωπικού του *Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου) ή τις ανάγκες ορισμένων τμημάτων του δικαστηρίου αυτού λόγω φόρτου εργασίας. Επιπλέον, μολονότι οι γνωμοδοτήσεις αυτές δεν είναι δυνατόν να δεσμεύουν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, άλλως θα έθιγαν τις μνημονευθείσες στην προηγούμενη σκέψη εξουσίες του εκ του Συντάγματος, είναι προφανές ότι, στην πράξη, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας λαμβάνει υπόψη τις γνωμοδοτήσεις αυτές. Είναι επίσης σαφές, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, ότι, μολονότι ο νόμος αυτός δεν τάσσει προς τούτο προθεσμία, ο

Πρόεδρος της Δημοκρατίας ζητεί τη γνώμη του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου από τη στιγμή που λαμβάνει αίτηση παρατάσεως της ασκήσεως δικαστικών καθηκόντων υποβληθείσα από δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου).

- 105 Όσον αφορά τη σύνθεση του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου, η Δημοκρατία της Πολωνίας επισημαίνει ότι δεν συμμερίζεται τους φόβους της Επιτροπής. Υποστηρίζει, επίσης, ότι οι φόβοι αυτοί στερούνται σημασίας όσον αφορά την εξέταση της υπό κρίση υποθέσεως, διότι η Επιτροπή προσάπτει κατ' ουσίαν στο καθού κράτος μέλος ότι κατέλειπε την απόφαση περί εγκρίσεως ενδεχόμενης παρατάσεως της ενεργού υπηρεσίας δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) πέραν του προβλεπομένου εκ του νόμου ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως στη διακριτική ευχέρεια του Προέδρου της Δημοκρατίας, χωρίς να υφίσταται δυνατότητα ασκήσεως ένδικης προσφυγής κατά της αποφάσεως αυτής, και επειδή η γνωμοδότηση του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου δεν δεσμεύει, εν πάση περιπτώσει, τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.
- 106 Τέλος, η Δημοκρατία της Πολωνίας φρονεί ότι οι δικαστές του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) δεν είναι δυνατόν, στην πράξη, να επηρεασθούν από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας με αποκλειστικό σκοπό την παράταση της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας τους αντί της συνταξιοδοτήσεώς τους με υψηλό ποσό συντάξεως, κατά μείζονα λόγο αν ληφθεί υπόψη ότι η μυστικότητα των διασκέψεων δεν παρέχει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας τη δυνατότητα να έχει στη διάθεσή του πληροφορίες ως προς την ψήφο κάθε δικαστή. Κατά τα λοιπά, η προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να αποφανθεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας επί αιτήσεως παρατάσεως της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας που έχει υποβάλει δικαστής, συγκεκριμένα δε προθεσμία τεσσάρων περιόδων μηνών, είναι αρκετά βραχεία.
- 107 Εξάλλου, κατά την καθής, παρεμφερείς προβλέψεις περί παρατάσεως της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας πέραν του συνήθους ορίου της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως υφίστανται και σε άλλα κράτη μέλη, εκτός της Δημοκρατίας της Πολωνίας, ενώ η ανανέωση της θητείας δικαστή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξαρτάται, επίσης, από τη διακριτική ευχέρεια της κυβερνήσεως του κράτους μέλους του ενδιαφερομένου.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 108 Όπως υπομνήσθηκε στις σκέψεις 72 έως 74 της παρούσας αποφάσεως, οι εγγυήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας των δικαστηρίων επιτάσσουν το οικείο δικαιοδοτικό όργανο να ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αυτονομία, προστατευόμενο από εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις οι οποίες θα μπορούσαν να θίξουν την ανεξάρτητη κρίση των μελών του και να επηρεάσουν τις αποφάσεις τους, τηρουμένης της αντικειμενικότητας και χωρίς να υφίσταται κανένα συμφέρον ως προς την επίλυση της διαφοράς. Οι κανόνες που έχουν ως σκοπό τη διασφάλιση αυτής της ανεξαρτησίας και αμεροληψίας πρέπει να δύνανται να διαλύσουν κάθε εύλογη αμφιβολία των πολιτών ως προς τη στεγανότητα του δικαιοδοτικού οργάνου αυτού έναντι εξωτερικών στοιχείων και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων.
- 109 Εν προκειμένω, πρέπει να επισημανθεί ευθύς εξαρχής ότι ο εθνικός κανόνας κατά του οποίου βάλλει η Επιτροπή με τη δεύτερη αιτιάσή της δεν αφορά τη διαδικασία διορισμού υποψηφίων σε θέσεις δικαστών, αλλά τη δυνατότητα των εν ενεργεία δικαστών, οι οποίοι, επομένως, απολαμβάνουν των εγγυήσεων που είναι συμφυείς με την άσκηση των δικαστικών καθηκόντων, να εξακολουθήσουν να ασκούν τα καθήκοντα αυτά πέραν του κανονικού ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως, και ότι ο κανόνας αυτός αφορά, επομένως, τις συνθήκες υπό τις οποίες εξελίσσεται και τερματίζεται η σταδιοδρομία των δικαστών αυτών.

- 110 Επιπλέον, μολονότι απόκειται αποκλειστικώς στα κράτη μέλη να αποφασίζουν αν θα επιτρέπουν ή όχι τέτοια παράταση της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας πέραν του κανονικού ορίου της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως, εντούτοις, οσάκις αυτά επιλέγουν να προβλέψουν τέτοιο μηχανισμό, οφείλουν να μεριμνούν ώστε οι προϋποθέσεις και οι όροι στους οποίους υπόκειται η παράταση αυτή να μην μπορούν να θίξουν την αρχή της ανεξαρτησίας των δικαστών.
- 111 Συναφώς, το γεγονός ότι ένα πολιτειακό όργανο όπως ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διαθέτει την εξουσία να αποφασίζει να επιτρέψει ή όχι μια τέτοια ενδεχόμενη παράταση δεν αρκεί, βεβαίως, αφεαυτού, για να γίνει δεκτή η ύπαρξη παραβιάσεως της εν λόγω αρχής. Ωστόσο, επιβάλλεται να διασφαλισθεί ότι οι ουσιαστικές προϋποθέσεις και οι όροι της διαδικασίας για την έκδοση τέτοιων αποφάσεων δεν θα μπορούν να προκαλέσουν στους πολίτες εύλογες αμφιβολίες ως προς το ανεπηρέαστο των οικείων δικαστών από εξωτερικά στοιχεία και ως προς την ουδετερότητά τους έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων.
- 112 Προς τούτο, επιβάλλεται, ιδίως, οι εν λόγω προϋποθέσεις και όροι να έχουν καθορισθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι δικαστές αυτοί να προφυλάσσονται από ενδεχόμενους πειρασμούς να υποκύψουν σε εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις δυνάμενες να θέσουν σε κίνδυνο την ανεξαρτησία τους (πρβλ. απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2013, D. και A., C-175/11, EU:C:2013:45, σκέψη 103). Οι όροι αυτοί, επομένως, πρέπει, ειδικότερα, να καθιστούν δυνατό να αποκλεισθεί όχι μόνον οποιαδήποτε άμεση άσκηση επιρροής, υπό τη μορφή εντολών, αλλά και πιο έμμεσες μορφές ασκήσεως επιρροής δυνάμενες να κατευθύνουν τις αποφάσεις των οικείων δικαστών (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 16ης Οκτωβρίου 2012, Επιτροπή κατά Αυστρίας, C-614/10, EU:C:2012:631, σκέψη 43, και της 8ης Απριλίου 2014, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, C-288/12, EU:C:2014:237, σκέψη 51).
- 113 Εν προκειμένω, όμως, οι προϋποθέσεις και οι όροι της διαδικασίας από τους οποίους ο νέος νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου εξαρτά την ενδεχόμενη παράταση της ενεργού υπηρεσίας δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) πέραν του κανονικού ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως δεν πληρούν τις απαιτήσεις αυτές.
- 114 Επισημαίνεται συναφώς, κατά πρώτον, ότι, βάσει του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, η παράταση αυτή εξαρτάται πλέον από απόφαση του Προέδρου της Δημοκρατίας η οποία λαμβάνεται κατά διακριτική ευχέρεια, καθόσον η έκδοσή της, αυτή καθαυτήν, δεν διέπεται από κάποιο αντικειμενικό και επαληθεύσιμο κριτήριο, και η οποία δεν απαιτείται να είναι αιτιολογημένη. Επιπλέον, η απόφαση αυτή δεν είναι δεκτική ένδικης προσφυγής.
- 115 Κατά δεύτερον και όσον αφορά το ότι ο νέος νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου προβλέπει ότι το Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο καλείται να γνωμοδοτήσει προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, πριν αυτός εκδώσει την απόφασή του, η παρέμβαση, βεβαίως, του οργάνου αυτού, στο πλαίσιο διαδικασίας παρατάσεως της ενεργού υπηρεσίας δικαστή πέραν του κανονικού ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεώς του, δύναται, καταρχήν, να συμβάλει προκειμένου η διαδικασία αυτή να καταστεί αντικειμενική.
- 116 Ωστόσο, τούτο ισχύει μόνον εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, ιδίως δε εκείνη της ανεξαρτησίας του ίδιου του εν λόγω οργάνου έναντι της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας, καθώς και έναντι της αρχής προς την οποία καλείται να γνωμοδοτήσει, και εφόσον η γνωμοδότηση αυτή εκδίδεται βάσει αντικειμενικών και κατάλληλων κριτηρίων και είναι προσηκόντως αιτιολογημένη, έτσι ώστε να μπορεί να δια φωτίσει αντικειμενικώς την αρχή αυτή κατά την εκ μέρους της λήψη αποφάσεως.
- 117 Αρκεί συναφώς η διαπίστωση ότι, όπως επιβεβαίωσε η Δημοκρατία της Πολωνίας κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο, οσάκις κλήθηκε να γνωμοδοτήσει προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, αρκέσθηκε, κατά κανόνα και ελλείψει κανόνα που να το υποχρεώνει να αιτιολογήσει τη γνώμη του, να εκδίδει γνωμοδοτήσεις, θετικές ή απορριπτικές, σε κάποιες περιπτώσεις άνευ αιτιολογίας και σε άλλες με αμιγώς τυπική αιτιολογία παραπέμπουσα απλώς εν γένει στη διατύπωση των κριτηρίων που καθορίστηκαν με το άρθρο 37, παράγραφος 1 ter, του νέου

νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Υπό τις συνθήκες αυτές και χωρίς καν να απαιτείται να εξετασθεί αν κριτήρια όπως τα μνημονευόμενα στη διάταξη αυτή έχουν χαρακτήρα αρκούντως διαφανή, αντικειμενικό και επαληθεύσιμο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι γνωμοδοτήσεις αυτές δεν μπορούν να συμβάλουν ώστε να διαφωτισθεί κατά τρόπο αντικειμενικό ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κατά την άσκηση της εξουσίας που διαθέτει προκειμένου να επιτρέψει ή μη παράταση της ενεργού υπηρεσίας δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), κατόπιν της εκ μέρους του ενδιαφερομένου συμπληρώσεως του κανονικού ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως.

- 118 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι η διακριτική ευχέρεια του Προέδρου της Δημοκρατίας να επιτρέπει, δις και για χρονικό διάστημα τριών ετών κάθε φορά, μεταξύ της ηλικίας των 65 ετών και εκείνης των 71 ετών, την παράταση της ενεργού υπηρεσίας δικαστή ανωτάτου εθνικού δικαστηρίου όπως το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) δύναται να προκαλέσει εύλογες αμφιβολίες, ιδίως στους πολίτες, ως προς το ανεπηρέαστο των οικείων δικαστών από εξωτερικά στοιχεία και ως προς την ουδετερότητά τους έναντι των συμφερόντων που ενδέχεται να αντιπαρατεθούν ενώπιόν τους.
- 119 Τέλος, δεν μπορεί να ευδοκιμήσει το επιχείρημα με το οποίο η Δημοκρατία της Πολωνίας προβάλλει ομοιότητα μεταξύ των ως άνω επίμαχων εθνικών διατάξεων και των διαδικασιών που ισχύουν σε άλλα κράτη μέλη ή στην περίπτωση ενδεχόμενης ανανεώσεως της θητείας δικαστή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 120 Πράγματι, αφενός και αν ακόμη γίνει δεκτό ότι διαδικασία προβλεπόμενη σε άλλο κράτος μέλος ενέχει, με γνώμονα το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, πλημμέλειες ανάλογες εκείνων που επισημάνθηκαν στην περίπτωση των επίμαχων στην υπό κρίση υπόθεση εθνικών διατάξεων, κάτι το οποίο δεν αποδείχθηκε εν προκειμένω, εντούτοις ένα κράτος μέλος δεν δύναται να στηριχθεί σε ενδεχόμενη παράβαση του δικαιού της Ένωσης από άλλο κράτος μέλος προκειμένου να δικαιολογήσει τη δική του παράβαση (πρβλ. απόφαση της 6ης Ιουνίου 1996, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-101/94, EU:C:1996:221, σκέψη 27 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 121 Αφετέρου, υπενθυμίζεται ότι, αντιθέτως προς τους εθνικούς δικαστές οι οποίοι, αφού διορισθούν, υπηρετούν μέχρι να συμπληρώσουν την προβλεπόμενη εκ του νόμου ηλικία συνταξιοδοτήσεως, ο διορισμός δικαστών στο Δικαστήριο γίνεται, όπως προβλέπει το άρθρο 253 ΣΛΕΕ, για ορισμένο χρονικό διάστημα, συγκεκριμένα δε για έξι έτη. Εξάλλου, επαναδιορισμός σε τέτοια θέση απερχόμενου δικαστή απαιτεί, βάσει του άρθρου αυτού και όπως ισχύει και για τον αρχικό διορισμό, κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων των κρατών μελών, κατόπιν γνωμοδοτήσεως της επιτροπής που προβλέπεται στο άρθρο 255 ΣΛΕΕ.
- 122 Οι ως άνω καθοριζόμενες από τις Συνθήκες προϋποθέσεις δεν δύνανται να μεταβάλουν το περιεχόμενο των υποχρεώσεων που υπέχουν τα κράτη μέλη κατ' εφαρμογήν του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.
- 123 Κατά συνέπεια, η δεύτερη αιτίαση της Επιτροπής, περί παραβάσεως του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, και, ως εκ τούτου, η προσφυγή στο σύνολό της πρέπει να γίνουν δεκτές.
- 124 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας, προβλέποντας την εφαρμογή του μέτρου περί μειώσεως του ορίου της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) στην περίπτωση των εν ενεργεία δικαστών που έχουν διορισθεί στο εν λόγω δικαστήριο πριν από τις 3 Απριλίου 2018, αφενός, και παρέχοντας στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας τη διακριτική ευχέρεια να παρατείνει την ενεργό δικαστική υπηρεσία των δικαστών του δικαστηρίου αυτού πέραν του νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως, αφετέρου, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 125 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.
- 126 Σύμφωνα με το άρθρο 140, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, η Ουγγαρία φέρει τα δικαστικά έξοδά της.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

- 1) Η Δημοκρατία της Πολωνίας, προβλέποντας την εφαρμογή του μέτρου περί μείωσης του ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία) στην περίπτωση των εν ενεργεία δικαστών που έχουν διορισθεί στο εν λόγω δικαστήριο πριν από τις 3 Απριλίου 2018, αφενός, και παρέχοντας στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας τη διακριτική ευχέρεια να παρατείνει την ενεργό δικαστική υπηρεσία των δικαστών του δικαστηρίου αυτού πέραν του νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως, αφετέρου, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.
- 2) Καταδικάζει τη Δημοκρατία της Πολωνίας στα δικαστικά έξοδα.
- 3) Η Ουγγαρία φέρει τα δικαστικά έξοδά της.

(υπογραφές)